

Sakari Muurinen / Juha Ståhle

M I S S Ä

L A U R A .

S I E L L Ä

TAMMI

O N G E L M A

Sakari Muurinen
Juha Ståhle

MISSÄ LAURA,
SIELLÄ ONGELMA

TAMMI
HELSINKI

© SAKARI MUURINEN, JUHA STÅHLE JA TAMMI 2020
TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ

ISBN 978-952-04-1721-5
PAINETTU EU:SSA

SISÄLLYS

Aivan aluksi	7
”Härski näytelmä”	11
Laura	36
Peli kentällä	105
Se alkoi Porista	175
Eurokansan edustaja.....	220
Nähtäväksi jää	297
Pieni Laura-sanasto.....	342
Henkilöhakemisto.....	345

AIVAN ALUKSI

Tehdään se heti selväksi. Tämä kirja ei ole fanikirja. Eikä tämä ole lyttäyskirja. Tämä ei myöskään ole elämäkerta. Sellaisia ei nähdäksemme kannata kirjoittaa ihmisistä, joiden elämäntyö on vielä pahasti vaiheessa.

Jos kirja on jotenkin pakko lokeroida, se on tarinallinen analyysi siitä, miten Satakunnassa – entisen ulkoministerin mukaan Suomen Kongossa – luotiin kuin tyhjästä 2010-luvun kotimaan politiikan kohuilmio.

Laura Huhtasaaren pikatie täydestä tyhjyydestä politiikan huipulle on kaikkea muuta kuin tavallinen. Vielä vuoden 2011 eduskuntavaalien paneeleissa hän herätti lähinnä vain huvittunutta huomiota markka takaisin- ja euroero -kannanotoillaan, mutta tilanne muuttui. Nyt samoista aiheista puhuvat myös Suomen rahamaailma ja muu eliitti.

Huhtasaari on näkyvin ja kuuluvin suomalainen esimerkki yleiseurooppalaisen populismin noususta. Hänet valittiin Porin kaupunginvaltuustoon vuonna 2012. Sen jälkeen hän on rikkonut ikuisina pidettyjä ääniennätyksiä niin paikallisissa kuin valtakunnallisissa vaaleissa.

Mikä on Laura Huhtasaaren menestyksen salaisuus? Onko hän pelkkä yhden asian torvi, vai löytyykö hänestä sellaista, mikä kertoisi, että hän on monipuolisempi poliitikko kuin julkisuuskuva antaa ymmärtää?

Onko Laura Huhtasaari hyväksikäytetty, hyväksikäyttäjä vai pelkkä fanaattinen outolintu, joka olemattomalla ulkopoliittisella kokemuksellaan ja ilman meriittejä hankkiutui jopa presidenttiehdokkaaksi, oli hukassa ja pyrittiin nolaamaan?

Laura Huhtasaarta palvotaan ja häntä inhotaan. Hän ei pelkää eikä kumartele. Hän sanoo, mitä huvittaa, ja muut pöyristyvät. Hän kiihottaa kansaa, pelottelee ja laskelmoi.

Kun Huhtasaari avaa suunsa, syntyy otsikko. Huhtasaarta ei voi yksin syyttää kaikista kohuista. Maan valta-media on nostanut niitä järjestelmällisesti otsikoihin ja kauhistellut, kun hän on vetänyt lonkalta epätarkkoja, kärkeviä ja yllättäviä kantojaan ja kommenttejaan.

Tämä kirja on kirjoitettu Porissa, Siikaisissa ja Sysmässä. Se kertoo pääasiassa koronakriisiä edeltävästä ajasta, jolloin kaikki oli vielä hyvin ja jolloin ihmisten välisistä turvaväleistä ei ollut tietoaakaan. Vaalitaistelut käytiin iho vasten ihoa, ja siinä Laura Huhtasaari oli mestari.

Kaikkien aikojen soinismi syntyi 11. tammikuuta 2006, kun perussuomalaisten presidenttiehdokas Timo Soini latasi MTV3:n vaalikeskustelussa: ”Missä EU, siellä ongelma.” Siitä tuli heti ikivihreä.

Muunnelma Soinin välähdyksestä sopii hyvin myös tämän kirjan kanteen. Joko Laura on ongelma muille tai hänellä on ongelma. Huhtasaari oli ongelma Soinillekin. Käymme kirjassa läpi uutta tietoa perussuomalaisten ryhmän sisäisistä ongelmista.

Me emme halua ottaa kantaa siihen, seuraako Laura ongelmaa vai ongelma Lauraa, mutta usein ne kaksi ovat samaan aikaan samassa paikassa. Jokainen lukija

voi tehdä oman johtopäätöksensä, miten siinä niin pääsi käymään.

Myös kirjan tekeminen Laura Huhtasaaresta paljastui ongelmaksi. Päähenkilö suhtautui epäluuloisesti, lähisukuua ei saanut häiritä, ja hänen vastustajansa tyrmistyivät. Heidän mielestään Huhtasaaren äkkiväärää ja ääri-oikeistolaisuutta tihkuvaa retoriikkaa ei saa normalisoida. Perussuomalaisen johto ja puoluetoimisto suhtautuivat sekä avoimesti että nuivasti.

Laura Huhtasaari tuli lopulta puolittain mukaan ja antoi neljä haastattelua, joista kaksi tehtiin Brysselissä juuri ennen kuin koronakriisi sulki rajat. Lisäksi perustimme hänen aloitteestaan kolmen henkilön WhatsApp-keskusteluryhmän, jossa käytyjä keskusteluja siteerataan kirjassa aika ajoin. Niistä hänelle iso kiitos.

Ääneen pääsevät myös hänen uskollisimmat tukijansa, kovimmat vihamiehensä sekä entiset ja nykyiset kollegansa, osa myös nimettöminä. Ilman heidän kaikkien panosta tämä kirja olisi jäänyt tekemättä.

Kirjassa on hyvin vahva satakuntalainen poljento. Se on tietoinen valinta. Ääneen pääsevät nyt myös ne puurtajat, jotka eivät tavallisesti paistattele julkisuudessa.

Iso kiitos myös Laura Huhtasaaren pitkäaikaiselle tukijalle ja Suomen poliittisen historian tunnetuimpien Facebook-ryhmien kummisedälle Kari Liljalle perusteellisesta paneutumisesta.

Satakunnan Kansan päätoimittajalle Tomi Lähdeniemelle kiitos arvokkaasta tuesta ja Suomen Kulttuurirahaston Satakunnan rahastolle, Talousneuvos M. J. Saarnilehdon säätiölle sekä Oskar Öflundin säätiölle kiitos aineellisesta avusta.

Kiitos kustannustoimittaja Iiro Kuuranteelle pitkä-

mielisyydestä ja kustannuspäällikkö Markku Aallolle
ennakkoluulottomuudesta.

Aivan erityinen kiitos kotiväille, jotka joutuivat sietämään sitä, kun olimme tämän takia poissa arjen askareista.

Siikaisten Eteläpäässä 29.5.2020

Juha Stähle

Sakari Muurinen

”HÄRSKI NÄYTELMÄ”

Tämä ei ole fantastista.

Kokoomuksen entinen puheenjohtaja ja Suomen entinen pääministeri Alexander Stubb mulkoilee tablettinsa takaa. Näyttää siltä, että hän haluaisi olla jossakin muualla.

Hänellä ei ole nyt mukavaa eduskunnan täysistunnossa. Se ei johdu siitä, että väistötilat ovat armottoman ahtaat ja on tukalaa kuin entisajan luokkahuoneessa. Hän ei ilmi selvästi pidä kuulemastaan.

Stubbin vieressä istuvan keskustan kansanedustajan Mikko Alatalon kehonkieli ei ole yhtä torjuva, mutta hän onkin esiintymään tottunut ja kaikenkarvaista kokemaan ja kuulemaan joutunut koko kansan trubaduuri.

Eduskunnan ikäpresidentillä Pertti Salolaisella ei näyttäisi olevan yhtä kamalaa kuin aateveli Stubbilla, vaikka tuskin hänkään kuuntelee EU:n kannattajana juuri tätä puhetta lämmin tunne rinnassaan.

Myös vihreiden uuden puheenjohtajan Touko Aallon pokka pitää paremmin kuin Stubbilla. Samanlaiseen myhäilyyn hän ei kuitenkaan yllä kuin vierustoveri, perussuomalaisien kolmas varapuheenjohtaja Juho Eerola.

Eerola pitää kuulemastaan.

Vaikeinta näyttää olevan sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän puheenjohtajalla Antti Lindtmanilla ja

perussuomalaisten eduskuntaryhmästä Uuteen vaihtoon loikkanee Ari Jalosella.

Se ei ole yllättävää, että Lindtmanin katse on koko ajan alas. Oppositiossa on aikaa klikkailla kiinnostavampia uutisia netistä kuin kuunnella puhujapöytästä kuuluvalla äänellä tiukkaa tekstiä suoltavaa puhujaa.

Se sen sijaan on yllättävää, ettei Jalonen pysty katsomaan eteenpäin tai pönttöön päin lainkaan. Myös hänen katseensa harhailee pöydän alle, vaikka puhuja on vanha kaveri ja taistelutoveri ja vieläpä samasta kaupungista, Porista.

ON MAANANTAI 19. PÄIVÄ KESÄKUUTA 2017. Valikoista ylleen laittanut Laura Huhtasaari on hyvin vihainen. Pällepäin suuttumus ei näy. Hän ei kurtistele kulmiaan eikä heristä nyrkkiään, vaikka hänen paperista lukemansa teksti antaisi siihen paljon aihetta. Hän päinvastoin hymyilee. Esiintymisessä on opettajamaisia piirteitä, vaikka kuulijoina ei ole malttamattomina kesälomia odottavia koululaisia keväthlassa. Nyt ei joudu armas aika.

On kulunut vain reilu viikko perussuomalaisten Jyväskylän yllättävästä puoluekokouksesta, jossa koko puheenjohtajisto meni vaihtoon. Puheenjohtajaksi nousi europarlamentaarikko Jussi Halla-aho, ja varapuheenjohtajiksi valittiin kansanedustajat Laura Huhtasaari, Teuvo Hakkarainen ja Juho Eerola.

Se oli liikaa perussuomalaisten kansanedustajien enemmistölle, joka otti ja lähti puolueesta ovet paukkuen. Joukossa olivat kaikki viisi ministeriä. Syntyi Uusi vaihtoehto ja myöhemmin puolue, joka sai nimekseen Sininen tulevaisuus. Perussuomalaisista irtautunut ministeriviisikko jatkoi erikoisten ilmaveivien jälkeen pääministeri Juha

Sipilän (kesk.) johtamassa hallituksessa entiseen malliin, aivan kuin mitään ei olisi tapahtunut. Halla-ahon johtaman perussuomalaisten puolueen Sipilä ja kokoomusjohtaja, valtiovarainministeri Petteri Orpo työnsivät oppositioon.

Se oli liikaa Laura Huhtasaarelle. Hän antoi tulla vuoden 2017 juhannusviikon alkajaisiksi trumpetin täydeltä eduskunnan täysistunnossa.

”Härski näytelmä! Vallanhimoiset ihmiset asettavat itsensä muiden yläpuolelle. Päättäjät ovat heille oikeita, mutta jäsenistö väärä”, hän päätteli ja kertoi, että myös tasavallan presidentti Sauli Niinistö osallistui hurskasteluun.

”Voi tätä kaksinaismoralismin määrää!”

”Kun Huhtasaari omana poliittisena mielipiteenään haluaa EU:sta perustellusti eroon, se on ongelma. Kun ministeri Terho ja edustaja Elo haluavat järjestää EU:sta kansanäänestyksen, se ei ole Orpolle ja Sipilälle ongelma.”

Huhtasaari rökitti loikkareita, jotka ”saavat siunata kokoomuksen soten ja keskustan maakunnat ja uudessa roolissaan vielä Suomen harppauksen kohti liittovaltiotakin”.

”Uuden vaihtoehdon ministereille riittää, että he ovat ministereitä.”

”Aika paksua! Uusi vaihtoehto voi toki sanoa olevansa ytimissä, mutta päätäntävaltaa heillä on yhtä vähän kuin Suomella EU:ssa.”

”Tämä oli härski näytelmä”, Huhtasaari toisti.

Hän arveli, että kulisseissa oli jo pidempään juoniteltu operaatiota.

”Jussi Halla-ahon kutsuminen hallitusneuvotteluihin oli pelkkä näytelmä. Vedottiin höpöhöpöverukkeisiin, jotta perussuomalaisista päästiin eroon.”

”Kaikkien on hyvä tietää, että perussuomalaiset eivät halunneet lähteä hallituksesta. Kokoomus ja keskusta halusivat päästä meistä eroon, koska heille eivät enää yhdessä sovitut ohjelmat kelvanneet.”

Tuimana kulmat kurtussa Huhtasaaren tykitystä seurannut Orpo näyttää olevan tässä vaiheessa poikkeuksellisesti samaa mieltä kuin Huhtasaari. Hän nyökyttelee hallituksen aitiiossa. Orpon elekieli vahvistaa, että Hallahon perussuomalaisilla yleensä ja Huhtasaarella erityisesti ei ollut mitään asiaa Sipilän hallitukseen.

Hallituksen kahden muun avainministerin ilmeet eivät ole yhtä paljastavia.

Perussuomalaisista loikannut eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho jatkaa poissaolevan näköisenä muistiinpanojen kirjoittamistaan.

Pääministeri Sipilä katselee ympärilleen kuin miettien, mitä puolueita tähän hänen uuteen kolmen puolueen hallitukseen oikein kuuluukaan.

Huhtasaari kohdistaa sanansa loikkareihin.

”Toivotamme ministeri Terholle ja kumppaneille mukavaa hallitustaivalta Sipilän ja Orpon peukalon alla. Muistakaa totella kiltisti, niin kiiltävä musta auto odottaa huomennakin.”

”Tämä ei ollut rehellistä toimintaa ministereiltä. Meillä on nyt Suomi 100 -vuonna ensimmäistä kertaa loikkarihallitus. Jos poliittiset kollegat eivät voi luottaa hallituksen ministereihin, niin miten sitten kansa”, Huhtasaari kysyy ja esittää hallitukselle epäluottamuslausetta.

Muunneltuun totuuteen turvautunut pääministeri Anneli Jäätteenmäki (kesk.) joutui hänen mielestään eroamaan vuoden 2003 Irak-vuodossa vähäpätöisemmästä asiasta kuin persut nyt.

”Tässä on petetty perussuomalaisten lisäksi myös Suomen kansa. Se on häpeä suomalaiselle demokratialle ja koko Suomen kansalle.”

VUODET OVAT KULUNEET, ja Huhtasaari on yhä yhtä tuohtunut kuin silloin.

”Petos. Se oli se iso juttu.”

Petoksella hän tarkoittaa sitä, miten Timo Soini, Sampo Terho, Jussi Niinistö, Jari Lindström ja kumppanit jättivät peruspuolueen kuin rukkasen.

”Ihmiset olivat räntäsateessa jakaneet vaalikampanjassa ilmaiseksi ja omasta selkänahastaan kaiken maailman lippuja. Mieltikää vähän, millään ei ollut mitään väliä. Kunnan saivat pitää oman asemansa. Eivät voineet hyväksyä demokratiaa. Se oli täydellinen yllätys. Luulin, että Tiina Elovaara voi lähteä, maksimissaan kaksi. Ainahan joku lähtee. Vitjat, miten härskiä. Vain henkilökohtainen hillotolppa kiinnosti.”

Oudon hyväntuuliselta näyttäneitä esiintymistään eduskunnassa Huhtasaari selittää peruspiirteillään.

”Olen parhaimmillani, mitä kovempi paikka on ja mitä nurkkaan ajetumpi olen. Olen rauhallisempi. Minusta tulee viileämpi. Muuten pulppuan, kun ei ole sellaista haastetta.”

Kohupuhe ei ollut yksin Huhtasaaren kynästä. Eduskuntaryhmän puoluevirkamiehet olivat auttaneet ja laatineet pohjan. Hän lisäsi, otti pois, muokkasi, muutti ja lähetti ryhmälle etukäteen tiedoksi. Puheensa ensimmäiset ja myöhemmin toistamansa sanat ”härski näytelmä” hän kertoo keksineensä ihan itse.

Puhe pani pisteen hänen kaksi vuotta kestäneelle uralleen hallituspuolueen kansanedustajana ja määrittä tulevan oppositiopolitiikan linjan.

Enää hän ei suuremmin innostu keskustelemaan siitä, mikä katkaisi perussuomalaisten hallitustaipaleen. Oliko jo Jussi Halla-ahon valinta keskustalle ja kokoomukselle riittävä syy? Vai oliko vasta Huhtasaaren valinta se, joka oli kahdelle muulle hallituspuolueelle liikaa?

Ensin pitää palata vuoteen 2015, jolloin hallitusta synnytettiin. Vaalit voittanut keskustan puheenjohtaja Juha Sipilä halusi hallituksen nopeasti kasaan, mutta käytti hallitusneuvotteluissa yhden ylimääräisen päivän perussuomalaisten vakuutteluun. Hän halusi varmistaa, että verraten kokematon ryhmä ymmärtäisi, mihin kaikkeen sitoutuu hallitusohjelmassa.

”Olihan siellä hallitusohjelmassa hyviäkin asioita. En mä aluksi ajatellut, että tämä ei toimi. Sen huomasi vasta ajan kanssa. Varsinkin kokoomuksen kanssa mikään ei ole sovittu, vaikka kaikki olisi sovittu. Ne aina ensin sitoutti kaikki muut johonkin omaan juttuun, ja sitten he sanoivat, etteivät muiden jutut käy”, Huhtasaari sanoo.

Huhtasaaren mukaan hänet ja ryhmä pidettiin pimenossa. Ryhmän kannanotoilla ei ollut mitään merkitystä, ja hänelle tärkeät maahanmuuttoasiat haudattiin epämääräisiin työryhmiin. Soinilla ei yksinkertaisesti ollut pienintäkään aikomusta muuttaa maailmaa.

Ensimmäinen kunnan kahnaus sattui, kun perussuomalaisten ryhmän edustajille tuotiin allekirjoitettavaksi paperi, jonka mukaan ministereille ei saisi esittää kirjallisia kysymyksiä ilman Soinin lupaa. Huhtasaari ilmoitti kovaan ääneen, että ei allekirjoita, koska ei suostu antamaan puhevaltaansa pois. Lappua muokattiin, mutta lopulta sen sisältö vesittyi niin, ettei siinä ollut enää mitään mieltä. Samaan aikaan Soinin ja ryhmän välit alkoivat kiristyä.

”Soini huusi usein. Joskus oli hyvä ilmapiiri, mutta meille tuli lähinnä tiedonantoja. Jos me jostain asiasta äänestettiin, niin ihan sama. Jos Jari Lindström meni neuvottelemaan, kaikessa annettiin perää. Vaikka on hänelläkin vahvuutensa. Hän on mukava mies, mutta perussuomalaisen ensisijainen tavoite on ajaa perussuomalaista politiikkaa.”

Syksyn 2015 pakolaiskriisin aikaan puolueen johto passitti Huhtasaaren eduskuntaryhmän lainsäädäntösihteeri Jouni Westlingin yksityisopetukseen. Westlingin tehtävänanto oli kääntää EU:n lainsäädäntöä kansankielelle ja selittää, miksi länsirajaa ei voitu laittaa ”kiinni”. Westling yritti kertoa Huhtasaarelle, että jokainen, joka tulee Suomen alueelle ja ilmaisee jollekin viranomaiselle hakevansa turvapaikkaa, täytyy ottaa vastaan ja hänen kohdallaan tulee aloittaa turvapaikkaprosessi. Hakijat toimitetaan vastaanottokeskuksiin, ja vasta siinä vaiheessa kun viranomainen on selvittänyt, että turvapaikalle ei ole perusteita, suojele loppuu. Huhtasaari taas vetosi Dublinin sopimukseen ja oli sitä mieltä, ettei Ruotsista tarvitse päästää ketään Suomeen, koska Ruotsi on turvallinen maa. Tapaamiset lopetettiin pian, koska yhteistä näkemystä ei ollut.

”Sanoin sille, että älä enää tule selittämään minulle tuollaista puppua. Westling on ihan mukava mies, mutta siinä meni molempien aika hukkaan”, Huhtasaari kertoo.

Huhtasaari vaati rajoja kiinni valmiuslain nojalla. Kevään 2020 koronaviruskriisin aikana jokainen suomalainen sai seurata hyvin läheltä, kuinka kankeaa valmiuslain käyttöönotto on jopa silloin, kun on akuutisti kyse ihmishengistä. Vaikka perussuomalaiset olisi jollain konstilla onnistunut saamaan hallituskumppanit

valmiuslain kannalle, silloinen oppositio olisi voinut kaataa projektin eduskunnassa. Eri lähteet kertovat, että puhuessaan ryhmälleen valmiuslaista Huhtasaari sekoitti sen usein poikkeuslakiin, mikä on tietysti aivan toinen asia. Suomessa poikkeuslailla viitataan usein presidentti Urho Kekkosen toimikauden pidentämiseen, mutta poikkeuslaki voi olla myös jotain muuta, mikä syrjäyttää oikeusjärjestyksen yleisiä periaatteita.

”Kävi ilmi, että Huhtasaari ei edes ollut lukenut koko valmiuslakia. Hän oli vain kuullut sen sanan jostain. Se on vähän pitkä tie muuttaa perustuslakia ja kansainvälisiä sopimuksia, kun silloin paine oli se, että pitää tehdä heti. Huhtasaari on hyvä esittämään asioita, ja hänen kannattajansa eivät välitä siitä, että hän on tiedollisella tasolla väärässä”, eräs tapahtumia läheltä seurannut lähde kertoo.

Huhtasaari kävi puoluejohdon hermoille moneen otteeseen. Britannian brexit-äänestyksen jälkeen Huhtasaari oli mukana Merikarvian paikallisyhdistyksen tempauksessa, jossa järjestettiin leikkimielistä fixit-äänestystä. Tempaus toteutettiin siten, että osallistujat saivat tiputtaa pieniä kiviä kyllä- ja ei-tarroilla varustettuihin pilttipurkeihin. Olennaista tilaisuudessa oli se, että hallituspuolueen kansanedustaja ajoi julkisesti politiikkaa, joka oli aivan selvässä ristiriidassa hallitusohjelman kanssa. Twitterissä joku vertasi tempausta siten, että kokoomus järjestäisi Forssan torilla tilaisuuden, jossa ajettaisiin Suomea Naton jäseneksi.

Satakunnan Kansa kysyi Huhtasaarelta asiasta 8.7.2016 nettilehdessä julkaistussa uutisessa. Hän ei peitellyt näkemyksiään:

”– Tästä saa nyt sellaisen käsityksen, että hallituspuolueen kansanedustajat ajavat aktiivisesti asiaa, joka on hallitusohjelman vastainen.

– Henkilökohtaisesti niin ajankin, Huhtasaari sanoo.”

Jussi Halla-ahon ja Laura Huhtasaaren johtama perussuomalaisten sisäinen oppositio sai lyömäaseita puolueen hallituksessa tekemistä kompromisseista. Yhdeksän kansanedustajaa esitti maaliskuussa 2017, että perussuomalaiset asettaa hallitusyhteistyön jatkamisen ehdoksi maahanmuuttopolitiikan tiukentamisen. Laura Huhtasaari, Juho Eerola, Teuvo Hakkarainen, Olli Immonen, Rami Lehto, Jani Mäkelä, Jari Ronkainen, Sami Savio ja Ville Tavio vaativat, että perussuomalaisten on saatava maahanmuuttopolitiikkaan tiukennuksia vastineeksi keskustan ja kokoomuksen keskenään sopimasta sote- ja maakuntauudistuksesta. Ryhmä esitti, että hallituksen on muun muassa keskeytettävä EU:n sisäiset turvapaikanhakijoiden siirrot.

”Eihän se voi olla niin, että varapääministeripuolue ei saa mitään läpi. Piti laittaa kova kovaa vasten. Muut heiluttivat koko ajan hallitusta. 2015 syksyllä kokoomus uhkaili. Se kellä aura on, auratkoon. Ei voi vain istua kyydissä. Se oli sellainen kannanotto, että hallituksessa on kolme, ei kaksi puoluetta”, Huhtasaari sanoo.

Julkinen purkaus oli kuin isku Soinin alavatsaan. Sitä peruspomo ei katsonut hyvällä. Alkoi harjaus. Soini oli keksinyt termin itse sen jälkeen, kun kansanedustaja Olli Immonen oli julkaissut Facebookissa tekstin, jossa hän kertoi haaveilevansa vahvasta valtiosta, joka voittaisi painajaisen nimeltä monikulttuurisuus. Harjaamisella Soini viittasi siihen, että oma ryhmä nuhtelisi Immosen,

ja niinhän se tekikin. Vielä vuonna 2015 Soinilla oli sen verran voimia, että Immonen joutui eroamaan perussuomalaisten ryhmästä määrääjäksi.

Soini oli paljon voimattomampi maaliskuussa 2017. Hänellä ei enää ollut keinoja laittaa maahanmuuttokriittisiä kuriin. Nuivia vaadittiin vetämään sanansa pois julkisesti. Suunnitelma ei onnistunut, koska yksi kieltäytyi.

”Nämä yhdeksän asettivat vastakkain sote-uudistuksen ja oman vaatimuksensa. Sampo puhutteli kaikki. Kun ne ihmiset tulivat ulos sieltä, ne näyttivät pieniltä koulupojilta, jotka tulevat rehtorin kansliasta ulos. Naama punaisena ja katse lattiassa. Huhtasaari oli erilainen. Hän ei taipunut”, kuvailee eräs, joka seurasi tapahtumia läheltä.

Huhtasaari oli yksin. Eri lähteet kertovat, että nykyinen eduskuntaryhmän puheenjohtaja Ville Tavio oli ensimmäisten joukossa pahoitellut ryhmän edessä irtiottoa. Olli Immosella ei ollut pelimerkkejä asettua Huhtasaaren tueksi. Sami Savion kerrotaan valahtaneen valkoiseksi, kun Huhtasaari oli paasannut takinkäännöstä.

”Jos minua pyydetään tekemään harakiriä, niin en varmasti tee. Tiedän, että muut siinä ryhmässä olleet puhuttiin ja harjattiin tosi pahasti, mutta minua ei ikinä pyydetty mihinkään. Kysyin tästä Sakari Puistolta puolue-toimistosta, ja hän sanoi, että Soini ei uskaltanut”, Huhtasaari vakuuttaa.

Haastatteli sitten entisiä tai nykyisiä perussuomalaisia, lopputulema on se, että ryhmän koossa pysyminen edes puoluekokoukseen asti oli pieni ihme. Kokouksissa ei puhuttu juuri mistään muusta kuin maahanmuutosta ja siitä, kuinka huonosti ministerit hoitivat maahanmuuttopolitiikkaa. Aivan erityinen ongelma oli, että jotkut perussuomalaisista olivat tupailloissa lupailleet konkreettisia

toimenpiteitä kuten ulkomaalaistaustaisten henkilöiden työttömyysturvan heikentämistä. Sellaisen läpivienti oli siinä tilanteessa ja siinä eduskunnassa kuolleena syntynyt ajatus, mutta kannattajat pääsivät syyttämään tyhjiä lupauksista.

Sen sijaan miljardiluokan säästöjä ja sote-uudistukseen liittyviä asioita voitiin viedä läpi ilman yhtä ainoaa puheenvuoropyyntöä. Ilmeisesti kaikki ryhmässä eivät edes lukeneet hallituksen esityksiä. Kun Sipilän hallitus toi niin kutsutut pakkolait eduskuntaan, perussuomalaisten ryhmässä ainoan puheenvuoron käytti Vesa-Matti Saarakkala, joka totesi, että tämä saattaa olla hankala asia. Pakkolakeja suunniteltiin heikentämään suomalaisten työehtoja muun muassa leikkaamalla lomarahoja, muuttamalla ensimmäinen sairauspäivä omavastuulle ja muuttamalla loppiainen ja helatorstai palkattomaksi vapaaksi. Kymmenet tuhannet ihmiset osoittivat mieltään lakeja vastaan syyskuussa 2015 eri puolella Suomea.

”Joillain ryhmässä oli sellainen käsitys, että ministerit ovat jotakin tsaarin aikaisia toimijoita, jotka menevät konttoriinsa ja lähettelevät viestejä virkamiehille, jotka sitten tottelevat ministerien määräysten mukaan. Koko ajatus siitä, että ollaan parlamentissa, joka säätää lakeja, joita virkamiehet tottelevat. Se oli näille täysin vieras ajatus, että on jokin prosessi. Ministeriö valmistelee hallituksen ohjauksessa ja sitten meillä on lausuntokierroksia, joissa vähän viilataan ja sitten eduskunta hyväksyy lain, jota viranomaiset tottelevat. Tämä ketju oli täysin hepreaa. Ajateltiin, että ruvetaan vain päättämään”, eräs politrukki sanoo.

ENTINEN PERUSPOMO TIMO SOINI on kertonut eri yhteyksissä ja toistaa espoolaisessa grillissä tammikuussa 2020, että Huhtasaaren valinta ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi ja kaiken huipuksi Teuvo Hakkaraisen valinta toiseksi varapuheenjohtajaksi oli liikaa. Se oli sokki, joka hajotti eduskuntaryhmän. Kun perussuomalaisten koko johto meni vaihtoon, toteutui Soinin pahin painajainen.

Soinin oli haudattava selviytymissuunnitelmansa, joka oli tosin vain yhden kortin varassa: Jussi Niinistö valitaan ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi, jos Halla-aho valitaan puheenjohtajaksi.

”Uusi puheenjohtaja Halla-aho olisi saarrettu sinne torniinsa. Mitään ongelmaa ei olisi tullut, jos olisi ollut vain Halla-aho. Mutta, kun oli se koko kuvio siinä. Siitä hermostui. Ei Laurakaan ajatellut yhtään, eivätkä Halla-aho, Hakkarainen ja muut, että entäs sitten, jos nämä kaikki valitaan.”

Uusi kansanedustaja Laura Huhtasaari oli Soinille kuin hyttynen korvassa heti kauden alusta asti.

”Lauralla on kummallinen geeni. Se pysyi silloin vielä vähän piilossa, kun hän meni kaupunginvaltuustoon Porissa. Vuoden 2015 jälkeen se tuli eduskunnassa esiin. Laura löi ensin provokaation, katsoi, mitä tapahtui, ei koskaan perunut sanojaan, mutta lopetti ja meni hiljaiseksi.”

”Ei minulle olisi tullut ensimmäisen kauden kansanedustajana mieleenkään ruveta puheenjohtajalle väittämään vastaan niin kuin minäkään en nuorena poikana väittänyt Veikko Vennamolle vastaan. Mutisin vain.”

”Hänessä on sellainen piirre, jota ei muissa poliitikoissa oikein ole. Moni poliitikko laskee kuitenkin vähän, että kannattaako mun vetää näin, mitä tästä seuraa. Laura ei. Hän hyppää syvään päähän pelkäämättä mitään. Hän ei

pelkää mitään eikä ketään. Hän on hyvin outo ilmiö. Olen ollut politiikassa kolmekymmentä vuotta, enkä ole nähnyt tuollaista juurikaan. Hän on hyvin erikoinen. Se on huono piirre poliitikolle, ei tuollaisella mitään aikaan saa. Mietin, että onko tuo taktiikkaa vai mitä, mutta tulin siihen tulokseen, että hän on tuollainen. Hän ei kumartele ketään.”

Soini ei päästänyt erityisopettaja Huhtasaarta sisäpiireihin eikä vuoden 2015 hallitusneuvotteluihin valmistelemaan edes ohjelman opetuspuolta.

”Laurasta ei jää poliittiseen historiaan juuri mitään, mutta osasi hän käyttää tilaisuutensa. Riippumatta siitä, mistä oli kysymys, hän puhui aina sen oman asiansa määrätietoisesti.”

Soini oli repiä suosikkiseuransa Millwallin kaulaliinan, kun eduskuntaryhmän nuivat julkaisivat maahanmuuttokantansa ennen vuoden 2017 kuntavaaleja. Joidenkin mukaan hän ei milloinkaan suuttunut niin paljon kuin yhdeksän nuivan tempauksesta.

”Ei sellaista voi tehdä. Eduskuntaryhmässä voi haukkua suljettujen ovien takana päin pläsiä, ja jos enemmistö on sitä mieltä, että vedetään ministerit pois, se on sitten siinä. Mutta jos käy ilmi, että ryhmä ei ole yksimielisesti takana, ja silti jatkaa hallituksessa, niin sen jälkeen kepu ja kokoomus eivät anna senkään vertaa periksi.”

Huhtasaarta Soini ei halunnut harjata.

”Laura sanoi, että minähän kirjoitan, mitä minä haluan. Sen minä kyllä tiedän.”

Huhtasaarta ei Soinin mukaan ollut kuitenkaan syytä erottaa puolueesta.

”Ei Laurasta pitänyt eroon päästä, mutta piti pitää käsivarren mitan päässä. Ei hän tehnyt sellaista, että olisi pitänyt erottaa.”

MISTÄ ON SUOMALAINEN POPULISTI TEHTY?

Laura Huhtasaari on erikoinen sekoitus suomalaista oikeistopopulismia ja amerikkalaista hurmoshenkeä. Hän on kuin politiikan aurajuusto, josta menevät sekaisin sekä kannattajat että vastustajat.

Huhtasaari nousi pikatahtia täydellisestä tyhyydestä kansallisen politiikan terävään kärkeen ja uuden aallon nationalismin kansikuvaksi. Hän rakensi taustajoukkojensa kanssa ennennäkemättömän somejuntan, jonka avulla perussuomalaisen vanha valta kaatui.

Onko hän röyhkeä peluri, taipumaton idealisti vai hyväksikäytetty? Miten pienessä Satakunnassa luotiin valtakunnallinen Laura-ilmiö? Mikä teki hänen nousustaan mahdollisen?

